

INUIT ATAQTIGIIT

Inatsisartuni

UKA20/125
13.10.20.
Aqqa Samuelsen

Nunatsinni inulerinermi; isumaginninnikkut, perorsaanikkut, peqqissaanikkut, tarnillu pissusaaqarnikkut atorfissaqartinneqartut ataatsimoortumik pilersaarusiornikkut pisariaqartitatta qanoq anguneqarnissaanerat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Piffissami kingullermi isumaginninnikkut sutigut tamatigut sullinneqarnissaminnik ikiorneqarnissaminnillu pisariaqartitsisut aatsaat taamak amerlatigilersimanerisa kingunerisaanik isumaginninnikkut sullissisortavut aatsaat taamak pisariaqartitsigalugillu aatsaat taamak amerlatigisut pisariaqartitsigilersimavagut.

Nunatsinni inulerinermi isumaginninnikkut siunersortaappata allatulluunniit perorsanermik peqqissaanermillu suliaqartuuppata, tamaasa assigiimmik taakkunannga pisariaqartitsinerput anertusigaluttuinnarpoq.

Inuit Ataqatigiit siunertarivaat meeqqat qanorluunniit tunuliaqutaqarunik tamarmik peroriartornerminni pitsaasumik atugaqarnissaat. Inuunerissaarlutik takorluukkaminnik piviusunngortitsisinaallutik siunissagissaarnissaminnik periariarfissaqassasut. Tamanna anguneqassappat meeqqallu siunissagissaarnissaanut tunngavileeqataasussanik, meeraaqqeriviit meeqqeriviillu ilinniagaqarsimasunik atukkatigullu pitsaasumik atugaqartunik sulisoqarnissaq pisariaqartut ilagaat. Taamaatumik nunatsinni perorsasut ilinniarsimasut pinngitsoorneqarsinnaanngillat, perorsasullu akissaatigut inissisimanerat naalakkersuinikkut pingaarnersiukkatut siullertut inissillugu iliuuseqarfiginissaa assortuussutigingilarput.

Inuit Ataqatigiit isumaginninnermut politikkimi, ilaqutariit inuillu ataasiakkaat peqqissumik inooqataallutik toqqissisimasut pilersikkumavaat. Inuup inuunerminut namminerisamik aalajangiisussaatitaanera ataqqivarput, tamannalu tunngavigalu isumaginninnikkut sullissineq ingerlanneqartariaqarpoq.

Meeqqat inuusuttullu nunatta siunissaraat. Taamaatumik nunatsinni meeqqat tamarmik, pitsaanerpaamik atugassaqartuartinneqartariaqarput. Meeqqat toqqissisimanartumik angajoqqaatik ilagalugit peroriartortinneqassappat. Angajoqqaat arlaannik ajornartorsiuteqarnertik pillugu, meeqqaminnik arsaarneqartarnerat minnerpaaffianiitinneqartariaqarpoq. Angajoqqaat perorsaanissamut ilinniartinneqarnissamik pisariaqartitsisut aqutissiuunneqartuartaqarput, meeqqaminnik toqqissisimanartumik perorsasinnaaqqullugit. Taamanna siusinaartumik iliuuseqarnerussaaq meeqqanut angajoqqaanullu kinguneqarluartumik iluaqutaasumik.

Isumaginninnikkut siunnersortitut sulinissaq kajuminnarnerulersinneqassappat, atugassarititaasut pitsanngorsarneqassappata, isumaginninnikkullu siunnersortaasut amerlisarneqassappata, taava

periarfissat ilaat tassaavoq sullissisutta akornanni suliffeqarnerup iluani atugassaritaasut tungaatigut pitsanngorsaanissaq. Inunnik isumaginninnermi siunnersortit ulluinnarni atugarisaat qiviartariaqarput. Innuttaasut sullinneqarnerat pitsanngorsarneqassappat inunnik isumaginninnermi siunnersortip ataatsip suliat ingerlattagai nammaneqarsinnaasumik minnerpaaffissalertariaqarput, illersorsinnaanngilarmi siunnersortip ataatsip suliat 60-iniit 100-t tikillugit amerlasuseqarsinnaasarmata. Suliffigisami taamatut atugassaqartinneqarneq sulisunut ataasiakkaanut peqqinnanngilaq akuerineqarsinnaananilu. Suliffigisami taamatut atugassaqartitaanerup kingunerisaanik uippakajaarnermik eqqorneqarnerup saniatigut, isumaginninnikkut siunnersortit ilaasa suliffimmi tassani pineqartuni sulinissartik kajumigiunnaarsimavaat, allaat suliffimminniit soraagin-narlutik suliffimmi allami sulinissartik kajumiginerulersimallugu.

Tamatumalu kingunerluutit ilagaat sullissisussaaleqinerujussuaq taarseraannerillu annertuut pilersimammata. Tamanna tamatsinnut iluaqutaanngilaq pitsaasuunanilu.

Taamaattumik pisariaqalersorinarpoq tamakkunannga sullissisutta akornanni sulisoqarnikkut atugassarititaasut pillugit immikkut ittumik sammisaqarnissarput nalilersueqqinnissarpullu. Inuit Ataqtigii anguniarpaat, inuiaqtigiinni ulluinnarni inuit inuunerisa pitsaassusaata qaffasartuarnissaa.

Inuit Ataqtigii anguniartuarpaat inuiaqtigiinni nalinginnaasumik inuunerup pitsaassusaata peqqissutsillu qaffasartuarnissaat, inuiaqtigii inuiattut inerikkiartornerannut peqataasinnaasut tamaasa pisariaqtikkatsigit. Tamatumani sanngiinnerusut, soorlu tarnimikkut nappaatillit utoqqaat meeqqallu immikkut eqeersimaarfiginissaat pingaartuuvoq.

Nakorsartittussat amerlanerpaat toqqissisimanissaat, pilertornerusumik nakorsamit sullinneqartariaqartut sullinneqarnissaat pingaartipparput, tassami nappaatip paasilertorneqarnissaa – kingusi-naartoqartinnagu nappaatip katsorsarneqarnissaa qulakkeerneqartariaqarmat.

Nunatsinni innuttaasut tamarmik, piffinni sumiikkaluarunilluunnit, Peqqinnissaqarfimmiit sullinneqarsinnaanerat pitsaanerpaaffimminiittuartaqarpoq. Pitsaassusilimmik sullinneqarneq aammalu sullissanit naammagisimaarneqartoq, sulisunit ilinniarsimasunit tunniusimasunillu ingerlanneqartariaqarpoq. Tamanna anguniarlugu sulisussanik ilinniartitsiuarneq, ineriartortitsiuarneq pikkorissaajuarnerlu ingerlanneqartuassasut Inuit Ataqtigii isumaqarput.

Nunatsinni isumaginninnikkut peqqinnerullu siuarsarneqarnera pinaveersaartitsinermik siusissukkullu iliuuseqarnermik aallaaveqassaaq.

Inuit Ataqtigii ilisimavaat, nunarsuaq tamakkerlugu inooriaatsimik tungaveqartumik nappaataalersartut annertusiartuinnavissut. Tamanna siunissami peqqinnissaqarfimmut, annertuumik aningaasatigut nammakkiinnaavoq. Taamaattumik inuiaqtigiittut eqqummaariffigissavarput, pinaveersaartitsineq siusissukkullu iliuuseqarneq sakuussammata pingaaruteqartillit.

Ungasianiit nakorsartitsisarnerup inerisaqqinnissaa atorneqarnissaalu siunertaralugit, Peqqinnissaqarfiup iluani inerisaqqinnissaq pisariaqarpoq. Tamanna pingaaruteqarpoq nunatsinni innuttaasut amerlanerpaat nunaqarfinnilu peqqinnissaqarfiit ineriartornermut peqataatinneqassappata.

Peqqinnissaq pillugu sullissisut, sineriammi pingaaruteqarluinnarlutik inissisimasut, ilinniakkatigut qaffassartuarneqarnissaat pisariaqarpoq. Taamaattumik ilaatigut peqqinnissaq pillugu ilinniartitaanerit, ilinniarfimmi ataasiinnarmi ingerlannagit, siammasinnerusumik ingerlanneqarsinnaalernissaat periarfissaasariaqarpoq.

Ullutsinni peqqinnissaqarfiup aqqissuussaanaera eqqarsaatigalugu peqqinnissaqarfeqarfiit eqiterukkaluttuinnarnerat innuttaasut toqqissisimasumik nakorsiarsinnaatitaanerannut innarliivoq. Peqqinnissaqarfiup aqqissuussaanaera eqqarsaatigalugu eqiterussiartuaarneq nalilersorneqartariaqalerpoq.

Nunatsinni allaffissorneq annertooujussuaq pilersissimasarput allannguiffigisariaqalerpoq. Nunatsinni allaffissornikkut aqqissuusseqqittariaqarpugut uagut inuiattut naleqartitatsinnut pisariaqartitatsinnullu naapertuuttumik.

Matumani allaffissornikkut pisariillisaanermi assersuutissatut tikkuarusunnarpoq Kommune Qeqertaliup allaffissornikkut aqqissuusseqqissimanera. Avataaniit siunnersortinik atuinerujussuaq annikillilerlugu, nunatsinni inuit qitiutillugit assaallu kialaartut pigeriikkavut aallaavigalugit aqqissuussisariaqarpugut.

Avataaniit siunnersortinik atuinerput annikillillugu nunatsinni inulerinermi, isumaginninnikkut, perorsaanikkut peqqissaanikkut, tarnillu pissusaanik ilisimaqarnikkut atorfissaqartinneqartut ataatsimoortumik pilersaarusiornikkut ineriartortitsisariaqarpugut.

Tarnip pissusaannik ilisimasallit sulinerikkut illersugaanerulernissaat nalunaarsugaanerisalu pitsaanerulersinnissaa erseqqinnerusumik tamatta peqataaffigisariaqarparput, imaannanngitsumik suliaqarsinnaasarnerat sukkulluunniit takuneqarsinnaammat malugineqarsinnaallunilu, aammalu sullitassanut pingaaruteqarluinnartuussalluni taamaammat Inuit Ataqatigiinniit nuannaarutigarpugut inuit atugaannik ulluinnarni oqilisaasseqataasut eqqummaariffigineqarmata.

Tarnip pissusaannik ilisimasallit nunaqavissut pisariaqartippagut, taakkuummata inunnut toqqaannartumik oqaloqatiginninnikkut aamma kivitseqataallutillu sullisseqataasut. Tassami pinngitsoorsinnaanngilagut tarnip pissusaannik ilisimasallit suliaat annertuujummata aamma tassuunakkut sulinerannut pitsaaqqutinik illersorneqarsinnaasumillu avatangiiseqarsinnaanerit anguneqartussaammat sullitanullu avaqqunneqarsinnaanani ataqatigiissaakkamik.

Matumani oqallisissiami iluatsillugu erseqqissaatigerusupparput, Inuit Ataqatigiit ukiaq manna Akileraartarnermut Atugarsissaarnermullu Isumalioqatigiissitap akileraartarnermut atugarissaarnermullu immikkoortunut innersuussutaanik aallaaveqartumik aqqissuusseqqinnernik suliaqarnernik aallartitsinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik siunnersuuteqaratta. Nunatsinni inulerinermi isumaginninnikkut, perorsaanikkut peqqissaanikkut, tarnillu pissusaanik ilisimasaqarnikkut siuarsaanerit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Atugarissaarnitta siunissami attatiinnarnissaa qularnaarumallugu aqqissuusseqqinnermik ataqatigiissumik, annertuumik siammasissumillu iliuuseqarnikkut suliniutit aallartinneqarnissaat pisariaqartinneqartoq oqaatigineqartariaqarmat.

Isumaginninnikkut peqqinnissaqarfikkut ilinniartitaanikkullu iluatsilluartumik sullissigutta, inuit qitiutillugit inuup nammineq kivitseqataasinnaanera toqqammavissillugu, aningaasaqarnikkut nuna nukittuneq pilersissavarput.